

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion Cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 25 Medi, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: R. Hendicott (Cadeirydd ac Aelod Annibynnol); Y Cynghorydd C.P. Franks; G. Olphert (Aelod Annibynnol); a'r Cynghorydd P. Summers (Cynrychiolydd Cyngor Tref a Chymuned).

Hefyd yn bresennol: Y Cynghorydd E. Williams (Aelod Cabinet dros Gofal Cymdeithasol ac Iechyd ac Arweinydd Grŵp First Independents Llanilltud).

326 CYHOEDDIAD –

Cyn i fusnes y Pwyllgor ddechrau, darllenodd y Prif Swyddog Gwasanaethau Democrataidd a Chraffu y datganiad a ganlyn: “A gaf i atgoffa pawb oedd yn bresennol y bydd y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw yn ogystal â'i recordio ar y rhyngwyd a bod y recordiad hwn yn cael ei archifo i'w weld yn y dyfodol”.

Hefyd, rhoddodd y Cadeirydd wybod am eu bwriad i adolygu fformat cyfarfodydd y Pwyllgor Safonau yn y dyfodol a chroesawodd unrhyw sylwadau gan Aelodau'r Pwyllgor ar y trefniadau a'r dulliau a ddefnyddir i gynnal cyfarfodydd hyd yn hyn. Ni wnaed unrhyw benderfyniadau ar y mater hyd yn hyn a byddai trefniadau cyfarfodydd yn y dyfodol yn cael eu hystyried ochr yn ochr â'r adolygiad sydd ar ddod o Bolisi Cyfarfodydd Aml-leoliad Cyngor Bro Morganwg.

327 YMDDIHEURIADAU AM ABSENOLDEB –

Derbyniwyd y rhain gan y Cynghorwyr R.M. Birch* a J.E. Charles*; a G. Watkins (Is-gadeirydd ac Aelod Annibynnol) ac R. Alexander (Aelod Annibynnol).

* Roedd yr Aelodau ar gael ac yn barod i fynychu'r cyfarfod ond fe wnaethant dynnu'n ôl yn garedig i sicrhau bod y cyfarfod yn parhau i fod â chworwm ac y gallai fynd ymlaen.

328 COFNODION –

ARGYMHELLWYD – CYMERADWYO cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 17 Gorffennaf, 2025 fel cofnod cywir.

329 DATGANIADAU BUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau buddiant.

330 CEISIADAU AM GANIATÂD (MO / HLDS) –

Diben yr adroddiad oedd ystyried ceisiadau am olynid a dderbyniwyd gan y Cyngorwyr B. Loveluck-Edwards (x 2) a W.A. Hennessy (x 1) o Gyngor Bro Morganwg, fel y manylir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

Cynghorodd y Swyddog Monitro fod y ceisiadau am olynid a gynhwyswyd yn yr adroddiad wedi'u cyflwyno i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Mai 2025. Er mwyn cyflawnrwydd, ac i sicrhau eglurder wrth wneud penderfyniadau, roedd y Swyddog Monitro wedi gofyn am i'r ceisiadau gael eu dwyn yn ôl gerbron y Pwyllgor i'w hystyried.

Ar ôl ystyried y ceisiadau'n ofalus a chan ystyried cyngor y Swyddog Monitro uchod, fe

PENDERFYNWYD – Y dylid caniatáu'r olynadau fel y'u nodir yn yr atodlen isod hyd at ddyddiad yr Etholiadau Llywodraeth Leol nesaf:

Aelod yn Gofyn am Olyngiad	Paragraff(au) o Reoliadau'r Pwyllgor Safonau (Rhoi Gollyngiadau) (Cymru) 2001 Odan ba rai y rhoddir gollyngiad ac fel y gwnaed cais amdano	Penderfyniad
Y Cynghorydd B. Loveluck-Edwards	(d)	Caniatâd i siarad yn unig, mewn cyfarfodydd lle codir materion yng nghyfarfodydd y Cyngor mewn perthynas â Gwasanaeth 'Ymweld â'r Dyffryn' Cyngor Bro Morganwg.
Y Cynghorydd B. Loveluck-Edwards	(d), (dd), (g)	Siarad, pleidleisio ac aros yng nghyfarfodydd Cyngor Bro Morganwg pan godir materion cyffredinol sy'n ymwneud â Banc Bwyd Arfordir Bro Morganwg, a siarad dim ond pan fydd materion ynghylch tâl ariannol i Mr Loveluck-Edwards i'w hystyried yng nghyfarfodydd Cyngor

		Bro Morganwg mewn perthynas â Banc Bwyd Arfordir Bro Morganwg.
Y Cynghorydd W.A. Hennessy	(d), (dd), (g)	Caniatâd i siarad, pleidleisio ac aros yng nghyfarfodydd Cyngor Bro Morganwg a Chyngor Tref y Barri pan fydd materion sy'n ymwneud â'r sefydliad CYSAG (Cyngor Ymgynghorol Sefydlog ar Addysg Grefyddol) i'w trafod.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried y ceisiadau a gyflwynwyd a'r trafodaethau a gynhaliwyd yn y cyfarfod.

331 SYLWADAU GAN AELODAU ANNIBYNNOL CYNGOR BRO MORGANWG A CHYFARFODYDD PWYLLGORAU'R CYNGOR TREF A CHYMUNED (SM / PGCD) –

Cynghorodd yr adroddiad mai un o rolau'r Pwyllgor Safonau oedd hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan Gynghorwyr, Aelodau Cyfetholedig a Chynrychiolwyr Eglwys a Rhieni Llywodraethwyr y Cyngor. I'r perwyl hwn, roedd y Pwyllgor wedi cytuno y byddai ymweliadau arsylwi â Chynghorau Tref a Chymuned (CTCs) yn ogystal â chyfarfodydd Cyngor Bro Morganwg yn cael eu cynnal gan Aelodau Annibynnol, gyda'r sylwadau hynny'n cael eu hadrodd yn ôl i'r Pwyllgor Safonau.

Cynghorodd y Cadeirydd, ers Cyfarfod y Pwyllgor ar 17 Gorffennaf, fod pedwar sylw wedi digwydd fel a ganlyn:

Aeold	Cyngor	Dyddiad y Cyfarfod
Hendicott	Cyngor Tref Llantwit Fawr	24 Gorffennaf, 2025
Alexander	Cyngor Cymuned Sant Nicolas a Thremfilston	12 Awst, 2025
Hendicott	Cyngor Cymuned Sain Athan	2 Medi, 2025
Hendicott	Cyngor Tref Penarth	11 Medi, 2025

gydag Atodiad 1 i'r adroddiad yn nodi'r cynnydd hyd yma mewn perthynas â threfnu sylwadau.

Yn absenoldeb Mr. Alexander, cynghorodd y Cadeirydd y byddai diweddariad llafar Mr. Alexander yn cael ei ddarparu yng nghyfarfod nesaf y Pwyllgor.

Aeth y Cadeirydd ymlaen i hysbysu'r Pwyllgor o'i ganfyddiadau / sylwadau mewn perthynas â'r tri sylwadaeth CTC a wnaeth. Trafododd y Pwyllgor y pwyntiau canlynol wedi hynny:

Ansawdd sain mewn cyfarfodydd a gynhelir o bell - a yw aelodau'r cyhoedd yn gallu clywed y trafodion yn ddigonol.	Nododd y Cynghorydd Summers y byddai llawer o'r Cynghorau Tref a Chymuned llai yn cael trafferth bodloni'r gofynion technegol sy'n gysylltiedig â chynnal cyfarfodydd o bell oherwydd cyfyngiadau ariannol, ac felly seilwaith. Gwnaethant hefyd gynghori bod CTCau yn ardal orllewinol Bro Morgannwg yn gweithio fel grŵp ar y cyd i rannu arbenigedd ac adnoddau, ac felly byddai hysbysiad ymlaen llaw o ran arsylwi yn fuddiol i sicrhau y gellid gwneud trefniadau digonol ymlaen llaw. Adleisiodd y Cynghorydd Franks sylwadau'r Cynghorydd Summers mewn perthynas â CTCau sy'n cael trafferth gyda gofynion technegol ac ychwanegodd y byddai Cynghorau hefyd yn ymdrin â gwahanol raddau o lythrennedd digidol a chysur ar draws eu Haelodau Cyngor.
Rhesymau dros Ddatganiadau o Fuddiant a ddarparwyd – a fyddai aelod o'r cyhoedd yn deall cyd-destun y datganiadau a wnaed a'r rhesymau pam mae Aelodau'r Cyngor yn tynnu'n ôl o gyfarfod.	Nododd y Cynghorydd Franks, yng nghyd-destun cyfarfod CTC llai, y byddai'r rhan fwyaf o fynychwyr y cyfarfod eisoes yn ymwybodol o natur unrhyw ddiddordebau sy'n gysylltiedig â materion lleol, o ystyried y byddent yn drigolion lleol eu hunain. Felly, y gofyniad pwysig i'r Clerc perthnasol fyddai sicrhau bod yr unigolyn a oedd wedi datgan wedi gadael yr ystafell gyfarfod pan oedd gofyn iddo wneud hynny. Mewn perthynas â hynny, ychwanegodd y Cadeirydd ei bod yn bwysig i berson lleyg/arsylwr hefyd ddeall y rhesymeg nad oes ganddo efallai wybodaeth leol.
Trafodaeth ar ôl y Cyfarfod rhwng Aelod Annibynnol y Pwyllgor Safonau a Chadeirydd a/neu'r Clerc y Cyngor – a yw hyn yn ddefnyddiol?	Cynghorodd y Cynghorydd Summers ei fod wedi siarad â sawl Cynrychiolydd CTC a oedd wedi dweud bod Sylwadau Aelodau Annibynnol wedi bod yn ddefnyddiol iawn. Awgrymwyd hefyd y

	byddai'r drafodaeth ar ôl y cyfarfod hefyd yn gyfle da i'r Cyngor drafod cyfleoedd cyswllt eraill gyda Chyngor Bro Morgannwg. Byddai'r drafodaeth ar ôl y cyfarfod yn caniatáu i'r CTC rannu sut roedd yn teimlo am ei berthynas waith â Chyngor Bro Morgannwg, ac i greu cyfleoedd cyfathrebu mwy cyffredinol ag Aelodau Etholedig a Swyddogion Bro Morgannwg a fyddai, yn eu tro, yn cefnogi'r gwaith sy'n mynd rhagddo drwy Bwyllgor Cyswllt Cymunedol Bro Morgannwg. Nododd y Cynghorydd Summers hefyd y gydnabyddiaeth gadarnhaol gan awdurdodau allanol am y perthnasoedd gweithio sy'n amlwg rhwng Cyngor y Fro a'i CTCau. Ychwanegodd y Cadeirydd wedyn eu bod wedi cynnal cyfarfodydd ôl-arsylwi fel arfer safonol, ac wedi annog pob Aelod Annibynnol i ymgysylltu â'r arfer da lle y bo hynny'n bosib. Nododd y Cynghorydd Franks wedyn y byddai cyfarfod byr, 10 munud, ar ôl y cyfarfod yn gynhyrchiol iawn ar ôl yr hyn a allai fod yn gyfarfod hir y CTC. Gwnaethant hefyd dynnu sylw at y ffaith bod CTCau hefyd yn gwahodd sefydliadau statudol eraill i'w cyfarfodydd, fel y Gwasanaeth Tân a'r Heddlu, ac felly awgrymodd y gallai fod yn ddefnyddiol cynnwys partïon eraill yn y broses cyfarfod ôl-arsylwi.
--	---

I gloi, rhoddodd y Swyddog Monitro sicrwydd i'r Pwyllgor fod arfer da yn dilyn ymweliadau arsylwi yn cael ei rannu a'i drafod yn y cyfarfodydd chwe misol gyda'r Clercod, a oedd hefyd yn rhoi cyfle i godi unrhyw faterion generig o bryder ac i gynnig cyngor ac arweiniad. Darparwyd adborth hefyd i Gadeiryddion y Cynghorau Tref a Chymunedau ar sail 1-2-1 gan y Swyddog Monitro yn dilyn arsylwadau lle bo angen.

Cyfeiriodd y Swyddog Monitro hefyd at ymgynghoriad diweddar gan Lywodraeth Cymru, yn ymwneud â'i chanllawiau statudol ar gyfer llywodraethu cyfarfodydd yn unol â Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021, a ystyriodd ofynion ar gyfer hyfforddiant cod ymddygiad gorfodol a swyddogaeth cyfarfodydd o bell ar gyfer Cynghorau Tref a Chymunedau.

Cyfeiriodd y Swyddog Monitro hefyd at eu presenoldeb diweddar mewn Gweithdy Llywodraeth Cymru lle cyfeiriwyd at broses arsylwi Bro Morganwg a chafodd groeso gyda diddordeb gan y mynychwyr.

Mewn ymateb i sylw a godwyd gan y Cadeirydd mewn perthynas â siarad yn gyhoeddus yn eu harsylwad Cyngor Tref Penarth, cynghorodd y Swyddog Monitro fod gan Gyngor Tref Penarth ddarpariaeth o fewn eu rheolau sefydlog ar gyfer siarad yn gyhoeddus, fodd bynnag, penderfynodd y Cyngor ar ganiatâd i annerch.

Heb unrhyw sylwadau na chwestiynau pellach, fe wnaeth y Pwyllgor wedyn

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi'r adroddiadau a'r adborth a dderbyniwyd mewn perthynas ag ymweliadau arsylwi a gynhaliwyd gan Aelodau Annibynnol y Pwyllgor Safonau.

(2) Y dylid trefnu, lle mae materion yn dilyn ymweliadau arsylwi yn cael eu hamlygu gan Aelodau Annibynnol fel materion sydd angen sylw pellach neu ymweliadau pellach a/neu geisiadau gan y Swyddog Monitro / Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democrataidd i gynnal ymweliadau yn ôl yr angen.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Gan ystyried yr arsylwadau a wnaed a rôl y Pwyllgor Safonau.

(2) Cynnal briff gwylio gan ystyried rôl y Pwyllgor Safonau a'r Swyddog Monitro.

332 CWRTEISI MEWN BYWYD CYHOEDDUS – RHAGLEN WAITH (SM / PGCD) –

Gwnaeth yr adroddiad ddiweddar Aelodau'r Pwyllgor Safonau ar waith diweddar sy'n gysylltiedig â'r Rhaglen Moesgarwch mewn Bywyd Cyhoeddus ("y Rhaglen") sy'n cael ei harwain gan Gymdeithas Llywodraeth Leol (CLIL) ar y cyd â Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC), Cymdeithas Llywodraeth Leol Gogledd Iwerddon (NILGA) a Chyddfederasiwn Awdurdodau Lleol yr Alban (COSLA).

Parhaodd y Rhaglen i fynd i'r afael â chamdriniaeth, brawychu a dirywiad safonau trafodaeth mewn bywyd cyhoeddus, wrth hyrwyddo diogelwch, tryloywder ac atebolrwydd Cynghorwyr.

Roedd yr adroddiad yn adeiladu ar y diweddariad a ddarparwyd ym mis Medi 2024 ac yn adlewyrchu datblygiadau ledled Cymru a'r DU a adroddwyd yn ystod 2024/25, gan gynnwys lansio'r Protocol Plismona Amddiffyn Democratiaeth, gwerthusiad ymgyrch Debate Not Hate, a ffocws newydd ar ddiogelwch ar-lein a llythrennedd democrataidd.

Felly, cyflwynwyd yr adroddiad i'r Pwyllgor gan y Swyddog Monitro i sicrhau bod Aelodau'r Pwyllgor yn parhau i gael yr wybodaeth ddiweddaraf am y Rhaglen waith a oedd yn cyd-fynd â rôl y Pwyllgor wrth hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad

uchel, egwyddorion llywodraethu da, gwytnwch hirdymor prosesau democrataidd, a lles cymunedol.

Yn dilyn cyflwyniad yr adroddiad gan y Swyddog Monitro, fe wnaeth y Pwyllgor wedyn

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi'r cynnydd pellach a wneir gan Gymdeithas Llywodraeth Leol (CLL), Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) a chymdeithasau eraill y DU ar y rhaglen waith hon.

Rheswm dros y penderfyniad

I'w ystyried a'i roi er gwybodaeth i'r Pwyllgor.

333 GOHEBIAETH AG OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU (SM / PGCD) –

Cynghorodd y Swyddog Monitro fod yr adroddiad gerbron y Pwyllgor yn eitem safonol ar raglen waith y Pwyllgor ac yn nodi'r cyfathrebiadau a dderbyniasant gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Roedd fersiwn Rhan II o'r adroddiad hefyd wedi'i darparu i'r Pwyllgor ac felly, byddai'r Swyddog Monitro yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Safonau yn y cyfarfod o dan Ran II o'r agenda mewn perthynas â gohebiaeth ddiweddar a materion a gododd.

PENDERFYNWYD – Y dylid nodi cynnwys yr adroddiad ynghyd â'r trosolwg llafar a ddarparwyd gan y Swyddog Monitro.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad ar y gohebiaeth ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ('yr Ombwdsmon') a materion sy'n codi o dan adroddiad Rhan II yn ddiweddarach ar yr agenda.

334 GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD –

PENDERFYNWYD – O dan Adran 100A (4) o'r Deddf Llywodraeth Leol 1972, bod y wasg a'r cyhoedd yn cael eu heithrio o'r cyfarfod ar gyfer yr eitem fusnes ganlynol ar y sail ei bod yn debygol o gynnwys datgeliad o wybodaeth eithriedig fel y'i diffinnir yn Rhan 4 o'r Atodlen 12A (fel y'i diwygiwyd) o'r Ddeddf, y cyfeirir at baragraffau perthnasol yr Atodlen mewn cromfachau ar ôl y pennawd munud.

335 GOHEBIAETH AG OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU (SM / PGCD) (GWYBODAETH EITHRIEDIG – PARAGRAFFAU 12, 13 A 14) –

Fel yr amlinellwyd yn Rhan I o'r agenda, roedd y Pwyllgor Safonau wedi cytuno y byddai eitem sefydlog yn ymddangos ar agenda'r Pwyllgor er mwyn i'r Swyddog

Monitro allu hysbysu Aelodau'r Pwyllgor Safonau am ohebiaeth a dderbyniwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) ar unrhyw faterion sy'n codi, gyda'r eitemau'n gyfrinachol eu natur yn unol â gweithdrefn yr Ombwdsmon.

Felly, rhoddodd y Swyddog Monitro ddiweddariad llafar i'r Pwyllgor ynghylch gohebiaeth gyfrinachol ddiweddar gyda'r Ombwdsmon.

PENDERFYNWYD – Y BOD y diweddariad ar ohebiaeth gydag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ('yr Ombwdsmon') a ddarparwyd ar lafar gan y Swyddog Monitro, a materion sy'n codi o dan adroddiad Rhan II ar yr agenda, yn cael eu nodi.

Rheswm dros y penderfyniad

Gan ystyried cynnwys yr adroddiad a'r trafodaethau a gynhaliwyd yn y cyfarfod.